

Škafja vsak četrtlet in velja
a poštnine vred ali v Mari-
buri s pošiljanjem na dom
na celo leto 32 D, pol leta
16 D, četrt leta 8 D. Izven
Jugoslavije 64 D. Naročnina
se pošlje na upravništvo
Slov. Gospodarja v Mari-
buri, Koroška cesta št. 5. —
List se dopušlja do odpo-
reda. Naročnina se plačuje
naprej. Tel. interurban 113.

Pesamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Rokopis
se ne vračajo. Upravništvo
sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.
Cene inseratov po dogovoru.
Za večkratne oglase primere
popust. Nezaprite reklamacije
so poštnine proste. Čekoval
račun poštne urada Ljub-
ljana 10.603. Telefon inter-
urban 113.

36. številka.

Maribor, dne 9. septembra 1926.

60. letnik.

Ali bomo hlapci ali — gospodarji.

(Beseda k volitvam v Trgovsko in obrtno zbornico.)

Dan s, ko bodo o: finiki in trgovci, ki jih je veliko
med kmetijskim ljudstvom, s katerim povečini živijo v med-
sebojni podpori in vzajemnosti, brali te vrste, bodo imeli
že glasovnice v rokah. Glasovnica v rokah, to je pravica,
katere se poslužuje vsak svobodoljubni človek z največ-
jim preudarkom. Kajti z glasovnico donaja lahko kamen
k skupni veliki zgradbi blagostanja, ali pa vrže kamen
proti zidarjem tega blagostanja.

Za volitve v Trgovsko in obrtno zbornico sta dve listi.
Eno je postavila samostojno-demokratska stranka sama,
ker naša stranka ni hotela sprejeti od nje ponujane poli-
tične kupčije. Naša stranka je pustila obrtnikom in trgov-
cem, naj si po svojih izvoljenih zastopnikih, po Jelačinu,
ki je zdaj začasni predsednik Trgovske zbornice, in po
Ogrinu, podpredsedniku, sami zberejo in izvolijo svoje za-
stopnike. Ta dva sta tudi objavila, pooblaščenca za to, listo
kandidatov, ki jo je zadnjič tudi »Slovenski Gospodar« ob-
javil, ker ve, da gre tem možem za pravično stvar.

Za veliko in pravično stvar gre.

Jelačin je šele nekaj mesecev predsednik Trgovske
zbornice. Preje je bila zbornica precej časa le pisarna za
načrte iz krogov SDS. In ravno ta stranka ne sme več
ravnati z obrtnikom in trgovcem kot s hlapcem, ki naj dela
in gara za razpadačo SDS. Njeni agitatorji letajo po de-
želi od osebe do osebe, trosijo laži v besedi in v tisku,
strašijo, grozijo, izdajo posebno številko »Obrtni vestnik«
in ga pošljejo brezplačno, a za stroške že pripravljajo —
efektno loterijo. Za zelo neumne ima ta stranka volilce, ki
na vse te zvijače in laži ne dajo nič, ampak si ravno dru-
gače mislijo, da je res, kakor pa jim »Jutro«, ki tudi veli-
kodušno prihaja brezplačno, poroča. SDS od svoje-
ga žalostnega obstanka ni storila niti koraka za obrtnika
ali trgovca — brezplačno, zdaj pa taka naklonjenost! Za
veliko stvar gre, ker bo konec njenega paševanja nad obrt-
niki in trgovci. Kajti ti so spregledali, da gre ne le za ve-
liko, ampak tudi za pravično stvar, da se zavrnejo vsi oni,
ki imajo omadeževane roke po gospodarskem in politič-
nem agromerkurstvu.

Pa ne le Beograd, tudi stranka samostojnih demokra-
tov, ki je postavila svojo kandidatno listo proti stanovskim
in strokovnim zastopnikom, tudi ta stranka ne sme več
ravnati z obrtnikom in trgovcem kot s hlapcem, ki naj dela
in gara za razpadačo SDS. Njeni agitatorji letajo po de-
želi od osebe do osebe, trosijo laži v besedi in v tisku,
strašijo, grozijo, izdajo posebno številko »Obrtni vestnik«
in ga pošljejo brezplačno, a za stroške že pripravljajo —
efektno loterijo. Za zelo neumne ima ta stranka volilce, ki
na vse te zvijače in laži ne dajo nič, ampak si ravno dru-
gače mislijo, da je res, kakor pa jim »Jutro«, ki tudi veli-
kodušno prihaja brezplačno, poroča. SDS od svoje-
ga žalostnega obstanka ni storila niti koraka za obrtnika
ali trgovca — brezplačno, zdaj pa taka naklonjenost! Za
veliko stvar gre, ker bo konec njenega paševanja nad obrt-
niki in trgovci. Kajti ti so spregledali, da gre ne le za ve-
liko, ampak tudi za pravično stvar, da se zavrnejo vsi oni,
ki imajo omadeževane roke po gospodarskem in politič-
nem agromerkurstvu.

Obrtniki in trgovci! Vi odločujete te dni svojo lastno
usodo: Ali greste s SDS, da boste hlapci, ali pa z ostalimi
stanovskimi tovariši, da boste z njimi gospodarji! Odločuj-
te, da boste gospodarji! Zato vsi za Jelačin-Ogrinovo kan-
didatno listo!

Obrtniki in trgovci — kako boste volili?

Te dni ste dobili ali dobite vsi volilci od volilne ko-
misije Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani
v skupni kuverti teh-le pet stvari:

1. Glasovnico in sicer obrtnik rdečo, trgovci modro;
2. volilno legitimacijo;
3. razpis volitev;
4. manjšo kuverto, na kateri je tiskano: »V to kuver-
to se sme vložiti samo glasovnica.« Če se vloži še kaka
druga listina (legitimacija ali pooblastilo), je glasovnica
neveljavna;
5. večjo kuverto z naslovom »Volilna komisija Zbor-
nice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.« Če bi kak
volilec teh pet stvari najkasneje do 15. septembra ne pre-
jel, ali če bi jih izgubil ali bi se glasovnica pokvarila, naj
jih nemudoma zahteva pri volilni komisiji v Ljubljani. Tu-
di žene imajo volilno pravico.

Najprej naj vsak volilec prebere »Razpis volitev« tak-
o točno, da se more natančno po njem ravnati. Nato naj
prečita na volilni legitimaciji: »Določbe o veljavnosti gla-
sovnice«.

Nato prilepite na glasovnico listek z imeni kandida-
tov Jelačin-Ogrinove »Združene stanovske kandidatne lis-
te«. Gg. Jelačin in Ogrin sta namreč te dni razposlala vsa-
kemu volilcu kandidate za njegovo kategorijo, natiskane
na posebnih listkih, da volilec ni treba kandidatov pre-
pisavati. N. pr.: Obrtnik 4. kategorije nalepi na glasovnico
listek s 4 obrtniški kandidati in 4 namestniki, ki kan-
dirajo v 4. kategoriji obrtnega odseka: Vrečar, Babnik,
Hohnjec, Korajžija; Toporiš, Litrop, Benegalija, Simonič.
Isto velja za vse ostale kategorije in odseke! Volilcu ni
treba druga, kakor da dotični listek prilepi na uradno gla-
sovnico, pa jo je pravilno izpolnil. Ako kdo pomotoma ne
bi dobil kandidatov Jelačin-Ogrinove liste, naj takoj spo-
roči odboru »Združenih stanovskih kandidatnih list« v
Ljubljani, ali pa pogleda v zadnjega »Slov. Gospodraja« z
dne 2. septembra.

Se nato opozarjamo: Na glasovnici ne sme biti napi-
sanega ničesar drugega, kakor listek z imeni in naslovi
kandidatov! Vsaka druga znamenja ali zapiski so strogo
prepovedani, in če je na listi kaj drugega napisanega, je
glas neveljaven. Zato na listeku s kandidatno listo Vaše
kategorije, ki so vam jo poslali gg. Jelačin in Ogrin, ne
izpreminjate ničesar! Pazite pa, da Jelačin-Ogrinovi kan-
didatov ne zamenjate z demokratskimi; oboji so namreč
iste barve!

Uradno glasovnico z nalepljenim listkom vložimo v
manjšo kuverto, na kateri je natiskano z debelimi črkami:
Samo glasovnico! To kuverto takoj zalepimo in jo vta-
kemo v večjo kuverto, ki nosi naslov: »Volilna komisija
Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani«.

V to večjo kuverto je treba vložiti poleg male kuverte
z glasovnico še volilno legitimacijo. Če bi kdo volil v ime-
nu kakega podjetja ali pravne osebe, n. pr. cerkvenega
predstojništva, mora v veliko kuverto vložiti tudi poobla-
stilo podjetja, za katero voli. Če bi volilno legitimacijo vlo-
žil v malo kuverto skupno z glasovnico, ali če bi vložili
legitimacijo v malo kuverto, glasovnico pa v veliko, ali če
bi oddali glasovnico brez volilne legitimacije, ali če bi v
malo kuverto dali več glasovnic, ali v veliko kuverto več
volilnih legitimacij, je glas v vseh slučajih neveljaven!

Ko je tako vse (glasovnica z imeni kandidatov v mali
kuverti, volilna legitimacija in če treba pooblastilo) vlo-

ženo v veliko kuverto, volilec veliko kuverto zalepi in jo
lastnoročno odda na pošto. Pismo je prosto vsake poštnine.
Ne pošiljajte glasovnic na pošto po kakem tujem človeku,
tudi ne po otrocih! Če ne moreš iti sam na pošto, oddaj jo
samo svojemu najzanesljivejšemu zaupniku!

Kdor bi po vaseh in občinah hotel zbirati glasovnice
za Žerjavovo kandidatno listo, mu povejte, da volilni za-
kon vsako zbiranje glasovnic strogo prepoveduje. Zbiralec
glasovnic takoj javite žandarmeriji in volilnemu odboru
»Združenih stanovskih kandidatnih list« v Ljubljani, Ko-
lodvorska ulica 8. Zakon namreč nalaga za vsakega zbi-
ralca kazen zapora od treh mesecev do enega leta.

Pomagajmo drug drugemu! Ko je vsak svoj glas pra-
vilno odposlal, naj gre k tovarišu in ga vpraša, če je tudi
on že storil svojo dolžnost. Tako se medseboj opozarjamo
po vaseh in občinah, od obrtnika do trgovca, od moža do
moža! Kjer je potreba, skličite sestanke in se skupno do-
govorite, kako boste delali, da ne bo nobene napake.

Oddajte svoje glasovnice na pošto takoj, najpozneje pa
do 18. septembra!

Nihče ne sme čakati! Dne 22. septembra do 6. ure zve-
čer se zbiranje glasovnic zaključuje. Le če iz nepremagljivih
vzrokov komu ne bi bilo mogoče oddati glasovnice vsaj
do 18. septembra, naj jo pošlje tudi pozneje, morebiti pri-
de le še pravočasno do 22. septembra v Ljubljano.

Bodite pozorni pred demokratskimi agitatorji! Žerja-
vovci napenjajo vse sile, da se rešijo. Vozijo se okrog v
avtomobilih in letajo okrog Vas, po občinah in krajih so
določili gotove ljudi, da hodijo od trgovca do trgovca, od
obrnika do obrtnika in skušajo volilec iztrgati glasov-
nice iz rok. Pregovarjali bodo posamezne volilce, naj jim
dajo glasovnice ali volilno legitimacijo ali kuverto. Na ta
način bodo hoteli izrabiti glasovnice za svoje kandidate,
ali pa jih bodo uničili, da bo Vaš glas neveljaven. Tudi svo-
jo kandidatno listo so vam že doposlali. Na tišem trosijo
laži ter terorizirajo in grozijo. Obveščeni smo, da bodo ce-
lo v imenu gg. Jelačina in Ogrina različni ljudje hoteli va-
rati volilce. Ne zaupajte jim!

Jelačin-Ogrinova združena stanovska kandidatna lista
mora zmagati!

Za jesenske šolske po- čitnice na kmetih.

Stalna zahteva kmetijskega ljudstva glede šolskih po-
čitnic je, naj bi se vršile v jeseni, ko more kmet otroke-
šolarje najbolje porabiti doma, dočim v poletju to ni toliko
mogoče. Dasi upejlvaja takih počitnic zahteva pri šolskih
upravah nekaj več dela, ker ni vse v mestih in na kmetih
po istem redu opravljeno, je vendar korist jesenskih po-
čitnic z ozirom na splošno gospodarsko moč veliko večja
kot pa ona nadležnost pri upravah.

Pa če se je že našlo do zdaj dosti ugovorov proti tem
počitnicam, je letos še poseben položaj, ki zahteva tudi v
tem smislu neko preureditev. Pomoč otroka v gospodarst-
vu je sicer majhna, a za lahka dela je velikega pomena.
Naj navedemo le nekaj slučajev:

Zivinoreja slovenskih kmetov stoji pred veliko krizo.
Mnogo sena je voda odnesla, mnogo pa je uničila pokoše-
nega, da je segnulo, ponekod je napravila močvirja, kjer
še danes stoji voda, posebno po štajerskih ravninah. Za
voljo deževja se je zakasnila košnja otave, marsikje pa je
tudi izostala. Krme torej ne bo in je zdaj nujno temu od-
pomoči, kar se doseže na ta način, da se čimveč skrbi za
pašo živine. Celodnevno naj bo živina na paši, da si sama

ča pa tudi za njega, da je bil vljuden in postrežljiv, sicer
bi sedaj že ležal skupaj s svojimi rojaki.

Besedo mu je vzel glasno, zategnjeno stokanje. Pri-
hajalo je od jezera, kakor bi duhovi utopljenec strašili
okrog svojega vodnega groba.

Ozrla sta se in pogrešila Čingagoka. Oglašilo se je po-
novno stokanje, slabše od prvega, potem votel padec v
vodo in vse je bilo tiho kot poprej. Predno sta se zavedala,
je Indijaneec stopil iz gošče. Z eno roko si je pritrdjeval za
pas skalp nesrečnega Francoza, z drugo pa je spravljal
krvavi tomahavk. Pojem pa je korakal dalje kot mož, ki
se zaveda, da je storil svojo dolžnost.

Lovce je pomilovaje stresal z glavo in pošepetal Hey-
wardu:

»Ko bi bil to storil belokožec, bi bilo to grozovito, ne-
človeško, rdečkarju pa je to prirojeno. In vendar bi rajši
videl, da bi bil žrtva kak Mingo, ne pa vrli mladi Fran-
coz.«

»Kar je, to je. Bodimo tiho o tem«, je rekel Heyward,
ki ni hotel, da bi sestrji kaj zvedeli o groznem dogodku.
»Popraviti se ne da več. A kam naj se obrnemo sedaj, da
ne pridemo v roke sovražnikovim predstražam?«

»Prav pravite«, je odgovoril Sokol. »Francozi so ob-
kolili trdnjavo. Težko bo priti mimo njih. Z božjo pomo-
čjo lahko to poskusimo na dva načina.«

»Povejte hitro, čas hiti! Luna je že zašla.«

»Ako dami razjehata, potem izpustimo konja in po-
šljemo Mohikanca naprej. Tako se lahko prebijemo skozi
predstraže in pridemo preko njih teles v trdnjavo.«

»To je nemogoče — v takem spremstvu!« ga je pre-
kinil Heyward.

»To bi bila seveda krvava pot za take nežne noge«,
je nadaljeval lovec. »Zato bo boljše, da gremo po poti, po

Zadnji Mohikanec.

Povest iz leta 1757.

Po J. F. Cooper-ju predelal Al. Benkovič.

13

Od obeh strani so se gore čedalje bolj stiskale, dokler
niso stali popotniki pred ozko sotesko. Tu so se ustavili.
Tiho in resno je rekel Sokol:

»V divjini najti steze, slanece in potoke, to ni nikaka
umetnost za dobrega stezosledca. A kdo bi si mislil, ko
ugleda ta kraj, da pod tistimi tihimi drevesi in golimi go-
rami počiva mogočna vojska?«

»Torej nismo daleč od Forta Viljem Henrika?« je
vprašal Heyward.

»Pred sabo imamo še dolgo in naporno pot in težko
se je odločiti za pravo. Poglejte tja«, je nadaljeval in skozi
dreve pokazal kraj, kjer je malo jezerce mirno in pokojno
odsevalo zvezde. »To je »Krvavo jezero«. Tu sem se svoj
čas od jutra do večera boril proti Francozom.«

»Torej je to jezerce grob pogumnih vojščakov, ki so
padli v tistih bojih?«

Navedeno je sedaj lovec pripovedoval o krvavi bitki,
naenkrat pa je prenehal in pošepetal: »Tiho! Ali ne vidite,
da nekdo hodi gori in doli ob jezeru?«

»Ne verjamem, da bi se kdo ponoči izprehajal po tem-
nem gozdu.«

»Mrtvaki se malo brigajo za streho in nočna rosa ne
more zmočiti njega, ki podnevi biva pod vodo!« je odgo-
voril lovec in s praznovernim strahom Heywarda prijel za
roko.

Ta pa se je čudil videč, kako se mož, ki je drzno klju-
boval resničnim nevarnostim, trese od strahu.

»Pa je vendarle človeška postava!« je vzkljnil Hey-
ward. »Naravnost proti nam gre. Prijatelji, pripravite
orožje!«

»Qui vive? Kdo je?« se je oglašilo sedaj kakor klic z
drugače sveta.

»Kaj pravi?« je vprašal gozdni tekač. »To ni ne po
angleško ne po indijansko.«

»Qui vive?« je ponovil glas in slišati je bilo rožljanje
orožja.

»La France!« je zaklical Heyward in stopil iz sence
dreves proti jezeru.

»Odkod in kam?« je zopet vprašal stražnik.

»Prihajam s poizvedovanjem!«

»Ste li kraljev častnik?«

»Seveda, tovariš. Stotnik sem pri lovcih in peljem s
sabo hčeri trdnjavskega poveljnika. Ujel sem jih pri Fort
Edvardu in jih hočem oddati generalu.«

»Prav žal mi je, dragi dami«, je vljudno rekel mladi
vojak. »A v vojni je že tako. Sicer pa se bosta dami pre-
pričali, da je moj general vrl in vljuden gospod.«

»Kakor vsak vojak«, je pristavila Kora s čudovito za-
vednostjo. »Z Bogom, prijatelj, želim vam sreče na težavni
postojanki!«

Vojak je prijazno pozdravil, Heyward mu je še zakli-
cal »lahko noč, tovariš« in popotniki so šli mirno svojo
pot naprej. Stražnik pa je, ne vedoč, s kom je govoril, na-
tistem mrmral neko pesemco in znova pričel hoditi gori in
doli ob jezeru.

»To je bila sreča, da ste razumeli Francoza«, je poše-
petal lovec, ko so bili že dokaj oddaljeni od jezera. »Sre-

poišče krme in se suho seno shranjuje za zimo in zgodnjo pomlad. Za pašo živine so pa otroci, ki so sicer šoloobvezni, najbolj pripravi.

Drugo tako delo, ki ga lahko otroci opravljajo, in je za gospodarstvo velikega pomena, je spravljanje in pobiranje sadja. Sadje bo v marsikateri hiši letos moralo nadomestovati vsakdanji kruh za male in za odrasle. Suho sadje, suhe češnje in krlji, bodo marsikdaj edina skromna večerja v naših kočah. Lažjega dela kot je pa zbiranje sadja, se pa otrokom skoro ne more dati.

Enako lahko je uporabiti otroke za spravljanje drugih pridelkov, posebno na njivah, pobiranje krompirja itd. In zdaj na jesen, ko je dan krajši, je treba hiteti z delom na polju, da se v lepih dnevih vse opravi.

Otroke pa veže šolska obveznost. Gotovo je temelj šole ake vzgoje ta zavest, da je res vsak otrok zavezan prihajati v šolo. Tu pa prideta navskriž šola in dom. Treba je javno poudariti, da je dom posebno letos v svojem gospodarstvu tako ogrožen, da mora šola priskočiti domu na pomoč. Ako šolska uprava ne bo uvidela tega, pa bo silila in kaznovala za letos izostale otroke starše zopet tako občutno kot lani tu in tam, kjer ni bilo uvidevnosti, nakar bo ugled šole veliko trpel. Enako trpi ugled šole tudi v tem slučaju, če se za posameznike dajejo dovoljenja, naj ostane doma, ker se otrok ne zaveda več z drugimi otroci istih dolžnosti, ko vidi, da eden mora v šolo, njemu pa ni treba. Poleg tega je večinoma prav težko dognati vsak slučaj nujnosti posebej.

Priporočili bi torej predlog iz vrst naših kmetijskih organizacij: Posamezne kmetijske občine naj takoj skličejo sejo ter predložijo sklep in prošnjo za te počitnice pri višji šolski oblasti. Poslanci naj v tem smislu posredujejo, da se letos po možnosti ustreže tej prošnji občin, za naprej pa odredijo redno le jesenske počitnice za kmetijske osnovne šole. Spominjamo se, da je za časa vlade dr. Korošca bilo to mogoče in so v Sloveniji še kljub temu kmetije pisnile. Zadeva je nujna in v gospodarskem, a tudi v moralnem oziru, ker zadeva ugled šole, velike važnosti.

Prijateljem „Slov. Gospodarja“!

V zadnji številki smo v posebnem članku sporočili prijateljem in prijateljcem „Slovenskega Gospodarja“, kako so slovenski liberalni hoteli uničiti naš list. Na njihovo žalost se jim za enkrat to ni posrečilo, upamo, da kljub svoji pritožbi zoper sodnijsko razsodbo tudi v drugič propadejo.

Ta načrt nasprotnikov, kako uničiti naš list, nas mora znova vzbuditi, da mi tudi mislimo in sicer na to, kako zboljšati in kako razširiti naš list „Slovenski Gospodar“. Ti dve točki bosta tudi glavni točki posebne razprave osrednjega odbora za katoliški tisk v Mariboru. Prijatelje „Slovenskega Gospodarja“ pa prosimo, da naj nam svoje želje in nasvete v tem oziru vsaj do konca tega meseca sporočijo. Čim več se bo takih prijateljev oglasilo, tem lažje bo mogel „Slovenski Gospodar“ v prihodnje ustreči naročnikom, ker bo po možnosti izpolnil njihove nasvete in želje, kako zboljšati in kako razširiti „Slovenskega Gospodarja.“

Ta poziv pa pošljemo v javnost zato, ker nečemo prav nikogar od tega razgovora o našem listu izključiti, pač pa rabimo vse, ker je naš list naša skupna stvar. Čim boljši bo in čim bolj bo razširjen, tem več bo mogel nuditi naročnikom, tem večja opora pa bo tudi vsemu verskemu in narodnemu napredku. — Svoja sporočila naslovite na uredništvo „Slovenskega Gospodarja.“

Porota v Celju.

Dne 30. avgusta se je pričelo v Celju zasedanje porotnega sodišča.

Uboj.

Prvi se je zagovarjal 18letni tovarniški delavec iz Zbe lovega pri Poljčanah Josip Gumzej. Na vesti ima uboj, ka-

kateri smo prišli, nekaj časa nazaj in krenemo proti zapadu v gore, kjer nihče izmed Montcalmovih vojakov ne najde naše sledi.

S kratkim »za mano!« se je Sokol obrnil in krenil nazaj na pot, ki jih je bila pripeljala v tako neprijeten položaj.

Hodili so tiho in previdno, ker nihče ni mogel vedeti, če ni v bližini kaka vojaška straža ali sovražnik v zasedi.

Čez nekaj časa je krenil Sokol proti goram, ki so na zahodu mejile ozko dolino. Pot je bila težavna, ker je držala čez skalovje in mimo marsikakega nevarnega prepada. Na obeh straneh so se dvigali skalnati robovi in vsaj toliko popotnike odškodovali za težavno hojo, da so jim nudili varno kritje. Čimdalje so se dvigali iz doline, tembolj se je izgubljala gosta tema. Ko so stopili iz pritlikave gošče na mahovito skalnato ploščo zadnjega vrha, jih je pozdravilo nasproti jutro izza zelenih smrek nasproti stoječega griča.

Sokol je sestrama velel razsesti, snel je utrujenima konjema vajete in sedla ter jih izpustil, naj gresta, kamor hočeta.

»Pojdita si iskat hrane«, je rekel, »a pazita, da sama ne postaneta hrana za lačne volkove.«

»Ali jih ne potrebujemo več?« je vprašal Heyward.

»Poglejte tja doli in sodite sami«, je odgovoril lovec in jih peljal na vzhodni rob strmega hriba.

Popotniki so videli pod sabo na bregu Horikanskega jezera razsežne nasipe in nizka poslopja forta Viljem-Henrika. Dve naprej pomaknjeni bastiji sta se opirali ob jezero, ki jim je oplakovalo temelj, od drugih strani pa je bil obdan z globokim jarkom in obširnimi močvirji.

Spredej je bilo videti posamezne straže, med nasipi pa množico vojakov. V sredini tabora je pokazal Sokol

terege je izvršil dne 18. julija t. l. v Podpeču. Radi malenkostnega vzroka sta se spopadla s Henrikom Gumzej in Josip mu je zasadil v vrat nož ter ga usmrtil. Obsojen je bil radi uboja na dve leti težke ječe.

Posilstvo.

Radi grdega zločina se je zagovarjal 17letni Alojzij Skoflek, posestnikov sin v Hrenovem pri Novicerkvi. Zapeljal je dve mladoletni deklici. Dobil je zato 15 mesecev težke ječe.

Roparski napad.

Kot tretji slučaj tega dne je razpravljala porota o zagonebnem roparskem napadu, ki se je dogodil dne 12. jun. t. l. med Žetalami in Krapino. Trije neznani napadalci so oropali krošnjarja Antona Hervat. Odvzeli so mu 1820 din. gotovine. Radi suma soudeležbe pri ropu sta bila aretirana 26letni oženjeni delavec Anton Petrovič iz Lešja pri Žetalah, in 24letni samski posestniški sin Franc Vogrinc iz Podloga pri Žetalah. Horvat je v obeh spoznal svoja napadalca. Oba imata precej temno preteklost. Petrovič je bil med vojno obsojen radi umora neke branjevke v Trstu na 18 let ječe. Razprava je bila preložena radi zaslišanja novih prič.

Posilstvo.

Naslednjega dne, 31. avgusta, so se vršile zopet štiri porotne obravnave. Prvi se je zagovarjal radi posilstva 32 let stari poljedelec Anton Avsec iz Studenca pri Krškem. Dne 16. maja t. l. je na cesti Pišce—Sromlje napadel neko delavko, jo zlorabil ter ji odnesel še ves denar v višini — 83 kron! Obsojen je bil na 18 mesecev ječe.

Dve detomorilki.

Kot drugi in tretji slučaj je obravnavala porota dva detomora. Prva detomorilka, 20letna služkinja Marija Judež iz Brnice pri Hrastniku, je porodila nezakonskega otroka dne 6. avgusta t. l. Otroka je zadavila ter vrgla v stranišče. Njeno grozodejstvo pa so kmalu odkrili ter je tudi dejanje priznala. Obsojena je bila na štiri leta težke ječe.

Druga detomorilka je Helena Banovšek, 34letna služkinja pri zdravniku dr. Harpu v Slovenjgradcu. Porodila je nezakonskega otroka ter ga vrgla živega v greznico, kjer se je zadušil. Obsojena je bila na 2 in pol leta težke ječe.

Iz ječe v ječo.

Iz mariborske kaznilnice je bil prepeljan pred celjsko poroto 32letni Vinko Zeme, ki je odsedel dveletno kazen. Zagovarjati se je moral za nov zločin, katerega so odkrili med časom, ko se je nahajal v kaznilnici. Dne 2. maja 1914 je vlomil v hišo železničarja Ivana Hlebeca v Lipni ter mu pokradel razne stvari v vrednosti 15.000 din. Obsojen je bil vnovič na 5 let ječe.

Goljufija.

Dne 1. septembra se je zagovarjal 27letni bivši trgovec v Kokarju pri Mozirju Stanko Praznik. Bil je svoječasno že kaznovan radi goljufije, kar ga pa ni spametovalo. Ogoljufal je znova več trgovcev, ki so mu dobavili blago, katerega pa Praznik ni plačal. Obsojen je bil na 18 mesecev ječe.

Smrtna obsodba.

Veliko zanimanje je vladalo za popoldansko razpravo dne 1. septembra, ko je sedel na zatožni klopi Anton Krajšek, 21letni samski rudar iz Trbovelj. Dne 14. avgusta t. l. je izvršil v nekem gaju pri Trbovljah umor. Ustrelil je s samokresom svojo dekle Štefanijo Kralj. Seznanil se je z njo nekako pred enim letom, ko sta skupno delala na rudniški separaciji v Trbovljah. Pričela sta se pogosto shajati v gaju, kjer se je dne 14. avgusta izvršil usodopolni dogodek. Krajšek je objubil svojemu dekletu zakon ter si jo tako pridobil. Pozneje pa se je njegova ljubezen ohladila in sklenil je, da se deklice na vsak način iznebi. Povabil jo je v pismu na sestanek, s katerega se ni več vrnila živa. Zagovarjal se je, da je hotel iti skupno z umorjeno v smrt, toda pri njem je samokres odpovedal. Iz pričevanja prič pa je bilo soditi, da se je hotel umorjene iznebiti, ker se je je že bil naveličal. Porotniki so potrdili vprašanje umora in Krajšek je bil obsojen na smrt na vešalih.

Uboj.

Kot zadnji pri tem zasedanju se je zagovarjal Josip Muc, rojen leta 1901 v Dobriški vasi pri Konjicah. Dne 1.

tiste pomožne čete, ki so bile pred kratkim z njimi vred odšle od Hudsona.

Najbolj pa je mladega vojaka zanimalo to, kar je opazil na zapadnem bregu jezera. Od Horikana pa noter tja do gora je bila ravnina posejana z belimi šatori, določeni za deset tisoč mož broječo armado Francozov. Spredej so bile že vkopane baterije, topovski streli so grmeli po dolini.

»Ti streli moštvo bude iz spanja«, je rekel Sokol. »Prišli smo nekaj ur prepozno. Montcalm je že napolnil gozdove z vražjimi Irokezi.«

»Vse kaže, da je trdnjava obkoljena«, je pritrdil Heyward. »Ali res nikakor ni mogoče priti vanjo?«

»Le pogledajte!« je vzkliknil Sokol in obrnil Korino pozornost na očetovo hišo. »Kako streli kamenje lomijo s poveljnikovega doma!«

»Dunkan!« je vzkliknila v skrbeh neustrašena hči. »To je grozno, da moram gledati, v kaki nevarnosti je ubogi oče, pa je ne morem deliti z njim. Pojdivo k Montcalmu in ga prosimo, naj nam dovoli iti v trdnjavo. Gotovo ne bo branil hčerama, da se vrneta k očetu.«

»V francoski tabor ne pridete s skalpom na glavi«, je odgovoril lovec. »A glejte! Tam-le se vali megla, ki bode kmalu končala topovsko streljanje in dan spremenila v noč. Od megle kriti se lahko prebijemo skozi sovražnika.«

»Pojdimo torej!« je odločno vzkliknila Kora. »Na potu k očetu se ne bojim nobene nevarnosti.«

Z občudovanjem jo je pogledal lovec in rekel: »Hitimo, kajti megla se tako hitro vali proti nam, da jo moramo izkoristiti kot kritje, predno zopet izgine.« Potem je previdno, a varno korakal pred drugimi navzdol in v kratkem so bili v dnu griča, na katerega so bili splezali s takimi težavami. Nasproti valeča se megla se je bila že raz-

avgusta t. l. je ubil svojega brata Antona. Omenjenega dne je prišel vinjen iz vinograda ter se sprl z bratom Antonom, ker je ta kregal služkinjo. Začela sta se z bratom ruvati in pretepati. Na tleh je zgrabil Josip nož ter zabodel brata Antona. Porotniki so potrdili vprašanje silobrana in Josip Muc je bil obsojen na 8 mesecev ječe.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Bo ali ne bo speljal Uzunovič svojo vladno preko vseh zaprek, ki mu jih stavi na eni strani Pašič, na drugi Radič, to je danes splošno zanimivo vprašanje. Pašiču je Uzunovič premalo pašičevce, a Radiču premalo radičevce, ker še drži v vladi Nikiča. Obe skupini sta pretekli dni napovedali že nove izpremembe. Pašič se vrača domov in njegovi so že sestavljali vladu Pašič-Pribičević-Nikič. Radič skoro ni hotel v Ženevo, kamor ga je vlada poslala ter mu plača 3000 dinarjev na dan, morda zato, da bo imela doma mir pred njim. Radič je namreč pretekli teden že napovedal, da bo v kratkem šel v opozicijo. Vse to zakulisno barantanje med temi »državotvornimi« strankami pa kaže, da gre enemu kot drugemu le za moč in izrabljanje te moči v lastne ali partizanske koristi. Da se Uzunovič še tako drži pred svojim padcem, je znamenje, da je nekdo, ki je močen, za njim, kateremu pa ni dosti ne za Pašiča in ne za Radiča. Igra je vedno bolj huda, ker gre vedno bolj h — koncu.

Radič obdolžen korupcije. Minister Nikič, zoper katerega so radičevci vožili pritožbo, da uganja korupcijo, je vrnil mlo za drago. A obtožbe Nikičeve proti Radiču so hujše, kot pa jih je Radič Nikiču zasolil. Radič je vršil kot poseben plačanec vlade razne posle, svojim bližnjim sodnikom in prijateljem dajal visoke svote, katere je zbiral »seljaški narod« s krvavim znojem. Dr. Nikič v svojem odgovoru, ki ga je dal v javnost, vse trditve z dokazi potrjuje. — No, lepi ljudje so skupaj, ti-le radičevci! Kaj neki bodo slovenski hrvatarji k temu rekli?

Opozicija zoper sedanje vlado je na delu, da se razmere čimprej razčistijo in da pridemo končno v državi do ene vlade, ki bo res nekaj delala. Da bo mogla opozicija v tem važnem trenutku zavzeti pravo stališče in pravo časno poseči v to zmedo boja za vladu, imajo načelniki vseh teh strank sestanek. Stališče Jugoslovanskega kluba je znano. S korupcionisti ne more sedeti za isto mizo, ker slovenski narod ne dovoli, da bi njegovi zastopniki nosili odgovornost za čine drugih, ki bi korupcijo uganjali. Nasprotno pa bo pristal Jugoslovanski klub na to, da sodeluje v taki vladi, ki bo šla res na delo za dobrobit vseh državljanov, tudi Slovencev. Upamo, da je taka vlada prav blizu, če ne bodo ljudje z raznimi črnimi nameni in pa s svojimi zvižgami, ki so v Beogradu v navadi, ne pripelejo iz sedanje zmešnjave kako nasilno vlado.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Naš zunanji minister dr. Ninčič je predsednik na zborovanju Društva narodov v Ženevi. To Društvo narodov, o katerem smo že večkrat pisali, bi moralo biti upoštevano tako kot za navadnega človeka sodnja. Če imata dva prepir, odloči sodnja, a onadva ne smeta med seboj kar svobodno s pretepanjem ali kakim zaporom obračunati. Tako je tudi zamišljeno Društvo narodov za cele narode in cele države. Samo, da ni nikogar, ki bi bil močen dovolj, da bi temu društvu priboril toliko veljavo. Nasprotno! Posamezne države izjavljajo, da nočejo več v tem društvu sodelovati. Brazilija in Španija sta svoj izstop že priglasili. Naš papež, ki želi vsemu svetu mir in red, bode skušal posredovati, naj posebno Španija, ki je le od Italije nahujskana, prekliče svojo izjavo.

Italija postaja dežela, kjer bo kmalu samo en človek govoril, drugi pa bodo morali samo slušati. In ta človek je Mussolini. Občinske zastope je že odpravil. Tam ni nikakih občinskih svetov in nobenih županov po deželi, kakor tu pri nas. Uradnik, ki je vladin hlapec, je kakor kak valpet v kraju. Zda, ko so ljudje molče pustili, da se jim je v občinah vzela vsaka beseda, je šel Mussolini dalje. Mesec oktobra se bo odpravila poslanska zbornica. Torej tudi državnozbornskih volitev in poslancev ne bo več. Mini-

vlekla po vsi dolini. Bili so zdaj prav nasproti zapadnim vratom trdnjave ter hiteli proti njim, dokler so se še videla v čedalje gostejši megli. Heyward je, deklici vodeč za roko, skrbno pazil na nejasno vodnikovo postavbo pred sabo. Ko pa so prehodili polovico poti do trdnjave, se je pred njimi oglasil klic:

»Qui va là? (Kdo je?)«

»Naprej!« je pošepetal Sokol in krenil malo bolj na levo.

»Jaz sem!« je Heyward po francosko odgovoril klicu.

»Vrag! Kakšen jaz?«

»Prijatelj Francozov!«

»Zdiš se mi bolj sovražnik! Stoj! — Nočeš? — Streljajte, tovariši!«

Petdeset strelcev je počilo isti hip. Grozno so krogle žvižgale beguncem okrog ušes, zadela pa ni nobena. Od vseh strani se je slišalo streljanje, vpitje in rožljanje orožja, da je lovec popolnoma izgubil smer in ni vedel, kje so. Naenkrat se je zasvetilo skozi meglo. Topovski streli so se razlegli preko doline.

»To prihaja od trdnjave«, je vzkliknil Sokol in se naglo okrenil v tisto stran. »Mi pa kot norci bežimo naravnost v gozdove Irokezom pod nož!«

Heyward je Unkasu prepustil Korino roko, sam pa je vodil Elizvo, da so hitreje prišli naprej. Vse je kazalo, da so jim sovražniki tik za petami in da bodo zdajdzaj ujeli.

»Ne prizanašajte izdajalcem!« je nekdo zaklical za njimi.

»Stojte trdno! Pogum!« se je zdaj oglašil zapovedujoč klic pred njimi. »Počakajte, da ugledate sovražnika, potem streljajte!«

»Oče! Oče!« se je oglašil rezek ženski glas iz megle.

»Jaz sem, Eliza, in Kora! Reši naju!«